

TOEWIJZINGSREGELS 2021-2030: FAQ'S VOOR TOEPASSING IN HET VLAAMSE GEWEST

Datum laatste wijziging: 4 april 2024, versienummer: 4

De toewijzingsregels onder het EU-ETS voor de periode 2021-2030 zijn vastgelegd in twee wetgevende documenten: de Free Allocation Regulation ([FAR](#)), en de Activity Level Change Regulation ([ALC verordening](#)). Daarnaast zijn er guidance documenten van de Europese Commissie met verdere toelichting over deze toewijzingsregels en hoe deze geïnterpreteerd moeten worden. Een overzicht van de Europese wetgeving en richtsnoeren is hieronder hernoemen in punt 1.

De herziening van de FAR¹, wijzigen een aantal zaken inzake kosteloze toewijzing van emissierechten, waardoor er begin april 2024 een herziening van de FAR wordt gepubliceerd. Deze wijzigingen hebben een impact op de opstelling van het monitoringmethodiekplan (MMP) en baseline data rapport (BDR) van de toewijzingsperiode 2026-2030. Voor nieuwkomers die voor het eerst aanspraak maken op een kosteloze toewijzing van emissierechten na 1 januari 2024, zullen onmiddellijk alle nieuwe regels van de FAR gelden, inclusief de gewijzigde benchmarkdefinities, zelfs voor de kosteloze toewijzing op het einde van de toewijzingsperiode 2021-2025.

Ter aanvulling van de Europese guidance documenten werd deze Vlaamse FAQ opgesteld om enige overblijvende onduidelijkheden weg te nemen en een geharmoniseerde aanpak binnen het Vlaamse Gewest te garanderen.

Als de vragen of de antwoorden enkel van toepassing zijn voor toewijzingsperiode 2026-2030, zal dit aangegeven worden in de vraag of in het antwoord. Waar deze vermelding staat, geldt dit dus ook onmiddellijk voor de nieuwkomers die voor het eerst aanspraak maken op een kosteloze toewijzing van emissierechten na 1 januari 2024.

¹ Op het moment van opmaak van deze toelichting is de herziene versie van de FAR nog niet gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie (Gedelegeerde verordening 2019/331/EU). De toelichting werd opgemaakt op basis van de versie die door de Europese Commissie werd goedgekeurd (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13861-EU-emissiehandelsstelsel-ETS-update-van-de-regels-voor-kosteloze-toewijzing_nj). De publicatie van de definitieve Europese verordening zal vermoedelijk in begin maart april 2024 plaatsvinden, waarna de correcte verwijzing zal toegevoegd worden.

- **Guidance document 6** gaat in op situaties waarbij er warmte wordt in- of uitgevoerd ('**cross-boundary heat flows**') en hoe hier mee moet omgegaan worden in het kader van de toewijzingsregels.
 - Link naar het [guidance document](#) voor de periode 2021-2025
 - Link naar het [guidance document](#) voor de periode 2026-2030
- **Guidance document 7** gaat in op de regels voor **nieuwkomers, sluitingen en aanpassingen van de kosteloze toewijzing** van emissierechten ten gevolge van gewijzigde activiteitsniveaus.
 - Link naar het [guidance document](#) voor de periode 2021-2025
 - Een link naar het guidance document voor de periode 2026-2030 wordt toegevoegd wanneer dit gepubliceerd wordt op de website van de Europese Commissie
- **Guidance document 8** gaat in op de specifieke behandeling van **afgassen ('waste gases')** en **procesemissies-subinstallaties** en bevat ook verdere toelichting over veiligheidsaffakkeling.
 - Link naar het [guidance document](#) voor de periode 2021-2025
 - Link naar het [guidance document](#) voor de periode 2026-2030
- **Guidance document 9** bevat verdere **sectorspecifieke** richtsnoeren per productbenchmark (bv. wat valt er wel en niet onder de productbenchmark).
 - Link naar het [guidance document](#) voor de periode 2021-2025
 - Een link naar het guidance document voor de periode 2026-2030 wordt toegevoegd wanneer dit gepubliceerd wordt op de website van de Europese Commissie
- **Guidance document 10** gaat over de toewijzing bij **fusies en splitsingen**.
 - Link naar het [guidance document](#) voor de periode 2021-2025
 - Een link naar het guidance document voor de periode 2026-2030 wordt toegevoegd wanneer dit gepubliceerd wordt op de website van de Europese Commissie
- **Guidance document 11** inzake de opmaak van het **klimaatneutraliteitsplan (CNP)**. Dit is enkel van toepassing voor de periode 2026-2030.
 - Link naar het [guidance document](#) voor de periode 2026-2030
- **Guidance document 12** inzake de **energie-efficiëntieconditionaliteit**. Dit is enkel van toepassing voor de periode 2026-2030.
 - Link naar het [guidance document](#) voor de periode 2026-2030

2. Welk warmte-/brandstofverbruik komt in aanmerking voor een kosteloze toewijzing van emissierechten onder de warmte-/brandstofbenchmark

Meetbare warmte wordt toegewezen op basis van de warmtebenchmark, niet-meetbare warmte wordt toegewezen op basis van de brandstofbenchmark.

Voor **meetbare warmte** geldt volgende definitie: *“een nettowarmtestroom getransporteerd door identificeerbare pijpleidingen of leidingen met gebruik van een medium voor warmteoverdracht zoals, meer bepaald, stoom, hete lucht, water, olie, vloeibaar metaal en zouten, waarvoor een warmtemeter geïnstalleerd is of kan worden”*.

Voor **niet-meetbare warmte** geldt volgende definitie: *“alle andere warmte dan meetbare warmte”*.

Voor de **warmtebenchmark** gelden de volgende voorwaarden cumulatief voor het verkrijgen van een kosteloze toewijzing van emissierechten:

- De warmte is **meetbaar**;
 - De warmte wordt **niet gebruikt voor de opwekking van elektriciteit**;
 - De warmte wordt gebruikt voor **één van volgende doeleinden**:
 - Productie van producten
 - Productie van mechanische energie
 - verwarming of koeling;
 - De warmte wordt niet geproduceerd binnen de grenzen van de salpeterzuurbenchmark-subinstallatie;
 - De warmte wordt niet gebruikt binnen de grenzen van een productbenchmark-subinstallatie;
 - De warmte wordt gebruikt binnen de eigen installatiegrenzen en geproduceerd door een ETS-installatie (uitgezonderd afvalverbrandingsinstallaties)
- OF
- de warmte wordt geproduceerd binnen de eigen installatiegrenzen en gebruikt in een niet-ETS installatie (maar niet voor elektriciteitsopwekking of stadsverwarming).

Voor de **brandstofbenchmark** gelden de volgende voorwaarden cumulatief voor het verkrijgen van een kosteloze toewijzing van emissierechten:

- De brandstof/elektriciteit wordt **niet gebruikt voor de opwekking van elektriciteit**;
- Het gebruik van de brandstof/elektriciteit valt niet binnen de grenzen van een productbenchmark- of warmtebenchmark-subinstallatie;
- De brandstof wordt **niet afgefakkeld** (behalve voor veiligheidsaffakkeling);
- Voor de toewijzingsperiode 2026-2030: de brandstof/elektriciteit wordt gebruikt **met als belangrijkste doel warmtegeneratie** ;
- De brandstof/elektriciteit wordt gebruikt voor één van volgende processen:
 - de productie van verwarming of koeling (tenzij deze op zijn beurt wordt gebruikt voor de productie van elektriciteit);
 - De productie van mechanische energie (tenzij deze op zijn beurt gebruikt wordt voor de productie van elektriciteit);
 - De vervaardiging van producten

Let op: Voor de periode 2021-2025 is het niet mogelijk om een kosteloze toewijzing van emissierechten te verkrijgen voor warmte opgewekt door elektriciteit, zowel voor de warmtebenchmark als voor de brandstofbenchmark. Voor de periode 2026-2030 is dit wel het geval.

////////////////////////////////////

voldaan is aan de definitie van een afgas. Opnieuw komt hiervoor enkel de CO₂ inhoud van het restgas in aanmerking dat een rechtstreeks en onmiddellijk gevolg is van één van de zes voornoemde processen (dus voordat het restgas naverbrand is);

- Artikel 10, §5, i), van de FAR (waarbij 75% van de koolstofinhoud van een afgas kan toegewezen worden aan een type b procesemissies-subinstallatie) is enkel van toepassing indien het afgas wordt verbrand in dezelfde eenheid waar het ontstaat (bv. in geval van open ovens). Zodra het afgas wordt afgevangen en in een aparte verbrandingseenheid wordt verbrand onder gecontroleerde omstandigheden (bv. in een naverbrander), is artikel 10, §5, i), niet langer van toepassing;
- Conform de algemene aanpak voor naverbranders (zie punt 2.2), kan er geen kosteloze toewijzing van emissierechten worden verkregen voor het brandstofverbruik van naverbranders (noch voor steunbrandstoffen noch voor de energie-inhoud van naverbrande afgassen)

Let op: Vanaf 2026 moet het jaarlijkse aantal kosteloos toegewezen emissierechten voor de productbenchmark-subinstallaties voor de periode 2026-2030 worden verminderd met de jaarlijkse historische emissies door het affakkelen van afgassen, veiligheidsaffakkeling uitgezonderd, die niet worden gebruikt voor de productie van meetbare warmte, niet-meetbare warmte of elektriciteit. Meer informatie kan gevonden worden in punt 4.1 van het Europese guidance document 8.

4. Wat valt er allemaal onder 'veiligheidsaffakkeling'?

De FAR beschrijft veiligheidsaffakkeling wanneer proces- of restgassen worden verbrand:

- In een aan atmosferische storingen onderhevige eenheid;
- In sterk wisselende hoeveelheden;
- Die om veiligheidsredenen uitdrukkelijk vereist is door de betrokken installatievergunningen.

Het affakkelen dient conform de FAR dus cumulatief aan deze drie voorwaarden te voldoen om beschouwd te worden als veiligheidsaffakkelen.

Het vermelden van veiligheidsredenen voor het affakkelen is geen standaardpraktijk in de Vlaamse Omgevingsvergunning. Daarom zal er voor Vlaamse BKG-installaties voornamelijk gekeken worden naar het fluctuerende karakter van het fakkelen, en of dit fluctuerend karakter is ingegeven door een veiligheidsaspect. Hieruit volgt dat:

- als de hoeveelheden afgefakkeld proces- of restgas relatief stabiel zijn met hier en daar een uitschieter, worden enkel de uitschieters beschouwd als 'fluctuerende hoeveelheden' en dus als veiligheidsaffakkeling;
- als er discontinu gefakkeld wordt in het kader van batchproductie (bv. na elke batch worden restgassen afgefakkeld), wordt dit niet automatisch beschouwd als veiligheidsaffakkelen.

Ook alle steunbrandstoffen die gebruikt worden bij een veiligheidsfakkel (inclusief de waakvlam) ontvangen een kosteloze toewijzing op basis van de brandstofbenchmark subinstallatie.

////////////////////////////////////

6. Welke procedure moeten nieuwkomers (of nieuwe subinstallaties) volgen?

Dit is opgenomen in een aparte toelichting op de website.

Zie: <https://www.vlaanderen.be/veka/energie-en-klimaatbeleid/energie-en-klimaatbeleid-voor-ondernemingen/eu-emissiehandelssysteem-eu-ets/ets-verplichtingen-voor-vaste-installaties>

> *Verplichtingen in de context van de kosteloze toewijzing van emissierechten*

> Nieuwe (sub-)installaties of een stopzetting van een (sub-)installatie

//

8. Hoe moet het MMP en baseline data rapport ingevuld worden in geval van uitwisseling van (gerecupereerde) warmte tussen de brandstof- en warmtebenchmarksubinstallatie?

In de toewijzingsperiode 2021-2025

Artikel 10, §5, k), van de FAR schrijft voor dat wanneer er meetbare warmte wordt gerecupereerd van een brandstofbenchmark-subinstallatie, het activiteitsniveau van de brandstofbenchmark-subinstallatie moet verminderd worden met de hoeveelheid gerecupereerde meetbare warmte gedeeld door een referentie-efficiëntie van 90%:

“k) ter voorkoming van dubbeltellingen wordt, indien meetbare warmte wordt teruggewonnen uit processen die onder een brandstofbenchmark-subinstallatie vallen, de door een standaardrendement van 90 % gedeelde hoeveelheid netto meetbare warmte in mindering gebracht op de brandstofinput. Terugwinning van warmte uit de processen die onder een procesemissies-subinstallatie vallen, wordt op dezelfde wijze behandeld.”

Om zowel het activiteitsniveau als de toegewezen emissies per subinstallatie correct te bepalen, moet het baseline data rapport als volgt ingevuld worden:

Tab E EnergyFlows (bepaling activiteitsniveau)

In sectie E.I.1(c) moet er al rekening gehouden worden met de warmterecuperatie. Dit wil zeggen dat de hoeveelheid gerecupereerde warmte/90% hier al moet afgetrokken worden van de “brandstofbenchmark-subinstallatie”, en moet toegevoegd worden aan de ‘brandstofinput voor opwekking van meetbare warmte’.

In sectie E.II moet er ook al rekening gehouden worden met de hoeveelheid gerecupereerde warmte. Dit betekent dat de hoeveelheid gerecupereerde warmte inbegrepen moet zijn in:

- De totale nettotoevoelheid in de installatie opgewekte meetbare warmte (punt a);
- De hoeveelheid meetbare warmte gebruikt voor elektriciteitsopwekking (punt g), voor productbenchmark-subinstallaties (punt h), voor export naar andere ETS-installaties (punt i) of niet-ETS installaties (punt m), voor zover de gerecupereerde warmte wordt aangewend voor één van bovenstaande doeleinden;
- De hoeveelheid warmte die toewijsbaar is aan de warmtebenchmark-subinstallaties (punt r), voor zover de gerecupereerde warmte wordt geconsumeerd onder deze subinstallatie(s).

Tab G Fallbacks (toewijzing emissies aan subinstallaties)

In tab “G_Fallbacks” moet de gerecupereerde warmte voor wat betreft de toewijzing van emissies per subinstallatie behandeld worden als warmte die wordt geëxporteerd uit de brandstofbenchmark subinstallatie en geïmporteerd in de warmtebenchmark subinstallatie.

Voor de toegewezen emissies van de warmtebenchmark-subinstallatie(s) betekent dit het volgende:

- De ‘totale directe emissies’ van de warmtebenchmark subinstallatie (rij 86, 192 of 283) zijn **exclusief** emissies gerelateerd aan de gerecupereerde warmte (dus enkel emissies

gerelateerd aan brandstoffen die enkel worden verbrand voor de opwekking van meetbare warmte die exclusief wordt geconsumeerd onder de warmtebenchmark-subinstallatie);

- Ook de hoeveelheid opgewekte meetbare warmte (rij 106, 206 of 297) is **exclusief** de hoeveelheid gerecupereerde warmte;
- De gerecupereerde warmte moet wel opgegeven worden bij de aangevoerde warmte uit de brandstofbenchmark (rij 132, 223 of 314). De emissiefactor die hierbij moet opgegeven worden is de oorspronkelijke gemiddelde emissiefactor van de brandstofbenchmark-subinstallatie* gedeeld door 90%.

Voor de toegewezen emissies van de brandstofbenchmark-subinstallatie(s) betekent dit het volgende:

- De ‘totale directe emissies’ van brandstofbenchmark-subinstallatie (rij 379 en 450) zijn **inclusief** emissies gerelateerd aan de gerecupereerde warmte (dus de oorspronkelijke emissies, zonder rekening te houden met de warmterecuperatie en -afvoer);
- De gerecupereerde warmte moet vervolgens worden opgegeven bij de netto afgevoerde warmte uit de brandstofbenchmark (rij 391 of 461). De emissiefactor die hierbij moet opgegeven worden is de oorspronkelijke gemiddelde emissiefactor* van de brandstofbenchmark-subinstallatie gedeeld door 90%.

* NOOT: voor de oorspronkelijke gemiddelde emissiefactor van de brandstofbenchmark-subinstallatie mag er **niet** gewerkt worden met de gewogen emissiefactor zoals automatisch berekend door het baseline data rapport (rij 386 of 456). Deze automatische berekening deelt immers de oorspronkelijke direct toewijsbare emissies (zonder correctie voor de gerecupereerde warmte) door het activiteitsniveau van de brandstofbenchmark-subinstallatie (met correctie voor de gerecupereerde warmte). In plaats daarvan moet de exploitant zelf de gemiddelde emissiefactor van de brandstofbenchmark-subinstallatie berekenen door de direct toewijsbare emissies (rij 379 of 450) te delen door de oorspronkelijke, niet-gecorrigeerde brandstofinput.

Bovenstaande aanpak moet ook gereflecteerd worden in de beschrijving van de monitoringmethode in het MMP, meer bepaald in tab “G_Fallback” (zowel voor wat betreft de bepaling van het activiteitsniveau, de rechtstreeks toewijsbare emissies als aangevoerde/afgevoerde warmte).

In de toewijzingsperiode 2026-2030

In de herziene FAR werd artikel 10, §5, (k) geschrapt.

De vroegere impact van dit artikel in de toewijzingsperiode 2021-2025 staat hierboven uitgebreid uitgelegd.

In de toewijzingsperiode 2026-2030 dient dus geen aftrek meer te gebeuren op de brandstofinput van de brandstofbenchmark-subinstallatie voor teruggewonnen warmte die gebruikt wordt in de warmtebenchmark-subinstallatie.

De aanpassingen in Tab E_EnergyFlows, in sectie E.I.1(c), die hierboven aangehaald zijn, zijn dus niet langer van toepassing in 2026-2030.

//

9. Hoe moet het MMP en baseline data rapport ingevuld worden in geval van opwekking van meetbare warmte met AFGASSEN onder de warmtebenchmark subinstallatie

Bij de controle en beoordeling van de baseline data rapporten van 2019 is gebleken dat er nog veel onduidelijkheid was over de correcte aanpak om het MMP en het baseline data rapport in te vullen in gevallen waar er afgassen die ontstaan buiten een productbenchmark subinstallatie worden gebruikt voor de opwekking van warmte die wordt verbruikt onder de warmtebenchmark subinstallatie.

Tab D Emissions

Voor zover het afgas ontstaat buiten de grenzen van een productbenchmark subinstallatie, moet de waste gas tool in tab D gebruikt worden.

Tab E Energy Flows

De energie-input van de afgassen die worden gebruikt voor de opwekking van meetbare warmte moeten meegenomen onder de brandstofinput voor de opwekking van meetbare warmte.

De met afgassen opgewekte meetbare warmte moet ook worden beschouwd als in de installatie opgewekte warmte onder de warmtebalans (sectie E.II).

Tab G Fallback

Voor de bepaling van de toegewezen emissies voor de warmtebenchmark-subinstallatie moet de warmte die met afgassen wordt opgewekt worden beschouwd als “geïmporteerde” warmte. Dit betekent het volgende:

- De emissies van de afgassen moeten **niet** meegeteld worden voor de directe emissies;
- De energie-inhoud van de afgassen moet **wel** meegeteld worden voor de totale energie-input, alsook voor de gewogen emissiefactor van de totale energie-input. In die rijen moet dus de totale energie-input (afgassen + andere brandstoffen) onder de warmtebenchmark subinstallatie vermeld worden, en de bijhorende gewogen emissiefactor (gewogen emissiefactor op basis van de **niet-gecorrigeerde** emissies van de afgassen en de emissiefactor van de overige gebruikte brandstoffen). De specifieke brandstofinput van afgassen en bijhorende emissiefactor (**niet-gecorrigeerd**) moet ook nog eens apart vermeld worden. Deze velden dienen enkel ter controle, en worden ze niet gebruikt voor de effectieve berekening van de toegewezen emissies;
- De hoeveelheid warmte die wordt opgewekt met afgassen en die wordt geconsumeerd onder de warmtebenchmark-subinstallatie moet ingevuld worden onder punt (f). De specifieke emissiefactor moet daarbij leeg gelaten worden (later wordt dit aangevuld op basis van de warmtebenchmark-waarde).

De gecorrigeerde procesemissies die werden berekend door de waste gas tool in tabblad D_emissions, sectie IV, punt (j) dienen gebruikt te worden voor de bepaling van het activiteitsniveau van de procesemissie subinstallatie in tab G_Fall-back.

Wanneer er binnen een installatie sprake is van zowel type b procesemissies² als type c procesemissies³, moet in tab G voor de bepaling van het activiteitsniveau van de procesemissies-

² rechtstreekse CO₂ procesemissies ten gevolge van één van de zes vermelde processen in artikel 2, 10°, van de FAR

³ emissies ten gevolge van de verbranding van afgassen, waarbij de warmte nuttig wordt aangewend en de emissies worden gecorrigeerd aan de hand van de emissiefactor voor aardgas

subinstallatie de som van beide types ingevuld worden (dus totale type b procesemissies + gecorrigeerde type c procesemissies zoals berekend door de waste gas tool in tab D).

